

DECIZIE

02 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit  
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul  
Judecătorii

Iulia Sîrcu  
Iurie Bejenaru  
Ion Druță  
Nicolae Craiu  
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Gulla Iurie, reprezentat de avocatul Iftodii Eduard,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Business-Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni împotriva lui Gulla Iurie cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, prin care a fost admis apelul declarat de către Întreprinderea cu Capital Străin „Business-Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni, casată hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 mai 2015 și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost admisă,

c o n s t a t ă:

La 22 aprilie 2013, ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Gulla Iurie cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a indicat că în temeiul contractului de împrumut nr. 21 din 30 aprilie 2009, ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA în calitate de împrumutător i-a acordat lui Gulla Iurie în calitate de împrumutat un împrumut în sumă de 335 305,60 lei, pe care împrumutatul s-a obligat să-l restituie până la 30 octombrie 2011. Iar faptul acordării împrumutului se confirmă prin dispoziția de plată nr. 35 din 30 aprilie 2009.

Susține că în conformitate cu pct. 3.3.1. al contractului sus menționat părțile au convenit ca împrumutatul să achite împrumutătorului anual o dobândă în baza contractului în sumă de 10 % din suma împrumutului, ceea ce corespunde cu prevederile Codului civil și se află într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

De asemenea, relatează că potrivit pct. 3.5 din contractul de împrumut, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, acesta v-a fi obligat să achite suma împrumutului, dobânda conform contractului și penalitatea în valoare de 0,1 % din suma împrumutată pentru fiecare zi de întârziere.

Indică reclamantul că, contrar prevederilor contractuale Gulla Iurie a stins doar o parte din suma împrumutată și anume suma de 187 800,16 lei, iar ca urmare a acumulat o datorie în sumă totală de 147 505,44 lei.

Solicită încasarea din contul pârâtului Gulla Iurie în beneficiul ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA suma de 147 505,44 lei cu titlu de datorie și suma 4425,16 lei cu titlu de taxa de stat.

Prin încheierea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 25 iunie 2014, pricina civilă a fost strămutată după competență la Judecătoria Botanica mun. Chișinău.

La 19 decembrie 2014, Gulla Iurie a depus acțiune reconvențională împotriva ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA cu privire recunoașterea nulității absolute a contractului de împrumut.

În motivarea acțiunii reconvenționale a invocat că contractul de împrumut nr. 21 din 30 aprilie 2009 pe care este întemeiată acțiunea inițială a ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA reprezintă o tranzacție fictivă.

Solicită recunoașterea nulității absolute a Contractului de împrumut nr. 21 din 30 aprilie 2009, încheiat între ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA și Gulla Iurie.

Din materialele pricinii rezultă că cererea reconvențională a fost restituită la 27 ianuarie 2015.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 04 mai 2015 acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, a fost admis apelul declarat de ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA, casată hotărârea primei instanțe și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea fost admisă, fiind încasat de la Gulla Iurie în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA suma de 147 505,44 lei cu titlu de datorie și cheltuielile de judecată formate din taxa de stat achitată în prima instanță în sumă de 4425,16 lei, taxa de stat achitată în instanța de apel în sumă de 3318,86 lei și cheltuielile de asistenta juridică în sumă de 2000 lei, iar în total suma de 155 269,46 lei.

La data de 27 iunie 2016, Gulla Iurie, reprezentat de avocatul Iftodii Eduard a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o neîntemeiată și pasibilă de a fi casată.

Consideră că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a săvârșit încălcări care au dus la soluționarea greșită a pricinii, inclusiv apreciind arbitrar probele.

Sub acest aspect, menționează că instanța de apel eronat a considerat că certificatul/confirmare din 15 martie 2012 din care rezultă că dânsul a restituit suma împrumutată, nu poate fi apreciată ca probă potrivit art. 118 CPC, deoarece prin prisma reglementărilor art. 117 și art. 130 CPC, Certificatul/confirmare din 15 martie 2012 reprezintă o probă căreia instanța urma să-i dea o apreciere bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită, privitor la relevanța, admisibilitatea și veridicitatea ei.

În context, relevă că instanța de apel nu a ținut cont nici de faptul că certificatul/confirmare din 15 martie 2012 este un act juridic civil, care reprezintă executarea unei obligații pecuniare prin achitare și determină încetarea raporturilor juridice de împrumut între dânsul și ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA, iar desființarea unui act juridic civil în situație de litigiu poate fi efectuată doar pe cale

judecătorească în baza temeiurilor legale stipulate în Codul civil, lucru care nu a fost efectuat, sau certificatul/confirmare din 15 martie 2012 este un act juridic civil veridic care produce efecte juridice.

Mai indică că la momentul restituirii sumei datoriei, intimatul a refuzat să-i elibereze o chitanță contabilă care ar confirma acest fapt, promițându-i că îi va elibera mai târziu, fapt asupra căruia nu au apărut careva dubii întrucât dânsul avea cu conducerea ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA relații de prietenie și încredere reciprocă.

Cu referire la prevederile art. 267 lit. c) CPC, care indică că instanța judecătorească scoate cererea de pe rol în cazul în care reclamantul nu a respectat procedura, prevăzută prin lege sau prin contractul părților, de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară și prevederile pct. 7.4 din Contractul de împrumut nr. 21 din 30 aprilie 2009, a remarcat că intimatul nu a încercat nici într-un mod să soluționeze litigiul iscat pe cale amiabilă și nu a înaintat nici o reclamație, dar s-a adresat direct în instanța de judecată.

În acest sens, insistă recurentul că ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA nu a respectat procedura de soluționare prealabilă a pricinii pe cale extrajudiciară, prevăzută în contractul enunțat.

De asemenea, remarcă recurentul că este esențial și faptul că avocatul Berezovschi Adrian a depus cererea de chemare în judecată și cererea de apel în interesele ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA fără a avea împuterniciri corespunzătoare, ceea ce reprezintă un temei pentru scoaterea cererii de pe rol în baza art. 267 lit. c), ori în mandat lipsește împuternicirea de a depune cereri de chemare în judecată, cu atât mai mult Voteacova Iulia potrivit procurii din 30 ianuarie 2013, nu era împuternicită de către administratorul Iampolski Vsevolod să angajeze un avocat și să semneze mandatul acestuia.

Prin urmare, insistă că instanța de apel a analizat superficial înscrisurile anexate la dosar și nu a dat apreciere circumstanțelor importante pentru soluționarea corectă a pricinii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum atestă materialele cauzei copia deciziei instanței de apel din 10 martie 2016 a fost expediată în adresa recurentului la 28 martie 2016, fapt confirmat prin scrisoare de însoțire nr. 1221 (f. d. 214), iar recurentul insistă că a recepționat decizia contestată la 27 aprilie 2016.

Iar alte probe care ar atesta contrariul la materialele cauzei lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 27 iunie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Gulla Iurie, ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA a solicitat încasarea sumei de 147 505,44 lei cu titlu de datorie și a sumei de 4425,16 lei cu titlu de taxa de stat.

Fiind investită cu judecarea apelului declarat de către ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA împotriva hotărârii primei instanțe, instanța de apel, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii și având la bază cumulusul de probe prezentate de părți, corect a ajuns la concluzia temeiniciei apelului, casând hotărârea primei instanțe și pronunțând o nouă hotărâre, prin care a admis acțiunea, încasând de la lui Gulla Iurie în beneficiul ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA suma de 147 505,44 lei cu titlu de datorie și cheltuielile de judecată formate din taxa de stat achitată în prima instanță în sumă de 4425,16 lei, taxa de stat achitată în instanța de apel în sumă de 3318,86 lei și cheltuielile de asistenta juridică în sumă de 2000 lei, iar în total suma de 155 269,46 lei.

În susținerea opiniei enunțate instanța de recurs reține că din materialele dosarului rezultă cu certitudine faptul că conform contractului de împrumut nr. 21 din 30 aprilie 2009, Gulla Iurie a primit de la ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA un împrumut în sumă de 335 305,60 lei cu termenul de restituire până la 30 octombrie 2011(f. d. 5-6).

Tot actele cauzei atestă că conform dispoziției de plată nr. 35 din 30 aprilie 2009, Gulla Iurie a primit de la ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA suma împrumutului de 335 305,60 lei (f. d. 10).

Totodată, în speță se constată că prin dispozițiile de plată nr. 40 din 02 aprilie 2010 în sumă de 45 000 lei, nr. 51 din 29 aprilie 2010 în sumă de 66 680 lei, nr. 58 din 17 mai 2010 în sumă de 3900 lei, nr. 68 din 28 mai 2010 în sumă de 5185,70 lei, nr. 78 din 29 iunie 2010 în sumă de 5244,84 lei, nr. 99 din 29 iulie 2010 în sumă de 5288,57 lei, nr. 100 din 17 august 2010 în sumă de 6740,11 lei, nr. 120 din 30 septembrie 2010 în sumă de 3001,79 lei, nr. 130 din 29 octombrie 2010 în sumă de 5413,90 lei, nr. 137 din 29 noiembrie 2010 în sumă de 5459,03 lei, nr. 153 din 28 decembrie 2010 în sumă de 5507,61 lei, nr. 2 din 12 ianuarie 2011 în sumă de 2916 lei, nr. 10 din 20 ianuarie 2011 în sumă de 5000 lei, nr. 20 din 04 februarie 2011 în sumă de 6124,64 lei, nr. 71 din 23 mai 2011 în sumă de 16 338 lei, Gulla Iurie a restituit parțial datoria în sumă de 187 800,16 lei, iar suma restantă a împrumutului constituind 147 505,44 lei (f. d. 11-25).

Conform prevederilor art. 867 alin. (1) din Cod civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părți (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeași sumă sau bunuri de același gen, calitate și cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.

În sensul normei citate, este de înțeles că contractul de împrumut reprezintă o înțelegere (acord) conform căreia împrumutătorul se obligă să dea în proprietate împrumutatului bani sau alte bunuri fungibile, iar ultimul se obligă să restituie aceeași sumă de bani sau bunuri de același gen, calitate sau cantitate.

Conform art. 512 alin. (1) Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

În conformitate cu art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

Astfel, raportând la caz prevederile sus menționate, reieșind din constatările relatate și având în susținere dispozițiile art. 572 alin. (2) Cod civil, care reglementează condițiile generale de executare a obligațiilor și statuează că obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, corect instanța de apel a ajuns la concluzia temeiniciei acțiunii și admiterii acesteia, or la caz s-a stabilit incontestabil că Gulla Iurie nu a restituit ÎCS „Business Investiții pentru Toți” SA datoria restantă în sumă de 147 505,44 lei.

În cazul dat nu au relevanță afirmațiile recurentului precum că prin certificatul/confirmare din 15 martie 2012, se atestă restituirea împrumutului, or prin prisma dispozițiilor art. 118 CPC, certificatul în cauză nu poate fi apreciat în calitate de probă, deoarece acesta nu are un număr de ieșire, nu este reflectat în Registrul de evidență a corespondenței de ieșire și nu este semnat de contabilul-șef al întreprinderii, fapt ce denotă ca acesta nu a fost eliberat de contabilitatea ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA (f. d. 123-129, f. d. 150).

Astfel, instanța de recurs conchide că decizia instanței de apel a fost adoptată în limitele competenței, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunilor, cu aplicarea corectă a legii materiale care guvernează raportul juridic litigios, iar în cadrul judecării pricinii au fost create condiții obiective participanților la proces, întru realizarea drepturilor sale procedurale.

În susținerea concluziei date, instanța de recurs reține și faptul că în anul 2010 administratorul ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA a fost Balan Andrei, fapt confirmat prin extrasul nr. 10473 din 14 mai 2010 eliberat de către Camera Înregistrării de Stat, acesta fiind unicul administrator responsabil de a semna asemenea acte (f. d. 137), în speță însă pe certificatul/confirmare din 15 martie 2012 lipsește semnătura administratorului Balan Andrei (f. d. 150).

La acest capitol se mai reține și faptul că la materialele cauzei nu se regăsește ordinul de încasare a numerarului, prin care s-ar atesta stingerea datoriilor față de ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA de către Gulla Iurie.

De altfel, în cauză sunt incidente și prevederile pct. 12 din hotărârea Guvernului nr. 764 din 25 noiembrie 1992, privind aprobarea Normelor pentru efectuarea operațiunilor de casă în economia națională a Republicii Moldova, care indică că primirea numerarului de către casele întreprinderilor se efectuează prin dispoziții de încasări, semnate de contabilul-șef sau altă persoană împuternicită de acesta.

Sub acest aspect, necesită a fi remarcate și prevederile art. 19 alin. (12) din Legea contabilității nr. 113 din 27 aprilie 2007, care indică că documentele de casă, bancare și de decontare, datoriile financiare, comerciale și calculate pot fi semnate unipersonal de conducătorul entității ori de două persoane cu drept de semnătură: prima semnătură aparține conducătorului sau altei persoane împuternicite, a doua - contabilului-șef sau altei persoane împuternicite. Semnăturile pe documentele menționate, după caz se confirmă prin aplicarea ștampilei entității respective. În lipsa funcției de contabil-șef, semnătura pe documentele menționate se aplică de conducătorul entității respective sau de altă persoană împuternicită (în redacție la acel moment).

În aceste condiții și având în susținere prevederile normelor evocate instanța de recurs conchide că instanța de apel justificat a ajuns la concluzia precum că Guțu

Sergiu nu era conducătorul întreprinderii, iar drepturile și obligațiile acestuia erau stabilite strict prin procurile eliberate din 2009-2012, semnate de către conducătorul Balan Andrei în care nu se regăsesc împuternicirile în vederea semnării actelor financiare a întreprinderii (f. d. 130-132).

În consecință, raportând la caz prevederile enunțate în coroborare cu materialul probator administrat, instanța de recurs consideră drept corectă reținerea instanței de apel cu referire la faptul că nu au fost prezentate careva probe care ar combate sau ar pune la îndoială existența datoriei lui Galla Iurie față de ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA, iar certificatul/confirmare din 15 martie 2012, semnat de către Guțu Sergiu, nu constituie dovada restituirii împrumutului.

Este apreciată critic și susținerea recurentului cu privire la faptul că avocatul Berezovschi Adrian a depus cererea de chemare în judecată și cererea de apel în interesele ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA fără a avea împuterniciri corespunzătoare, ceea ce reprezintă un temei pentru scoaterea cererii de pe rol în temeiul art. 267 lit. c), ori în mandat lipsește împuternicirea de a depune cereri de chemare în judecată, iar Voteacov Iulia potrivit procurii din 30 ianuarie 2013, nu era împuternicită de către administratorul Iampolski Vsevolod să angajeze un avocat și să semneze mandatul acestuia.

Aceasta deoarece, contrar argumentelor menționate, din mandatul avocatului se atestă împuternicirile acordate acestuia de către director executiv al ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA, inclusiv dreptul de a contesta actele judiciare, drept de semnătură în toate instanțele judecătorești, precum și semnarea cererii de chemare în judecată, or, Voteacov Iulia fiind împuternicită de drept să angajeze un avocat și să semneze mandatul acestuia, fapt ce rezultă direct din prevederile art. 70 alin. (1) din Legea privind societățile pe acțiuni nr. 1134 din 02 aprilie 1997, care indică că conducătorul organului executiv al societății este în drept, în limitele atribuțiilor sale, să acționeze în numele societății fără procură, inclusiv să efectueze tranzacții, să aprobe statul de personal, să emită ordine și dispoziții.

Urmează a fi respinsă ca declarativă și critica recurentului cu privire la faptul că la momentul restituirii sumei datoriei, intimatul a refuzat să-i elibereze o chitanță contabilă care ar confirma acest fapt, promițându-i că îi va fi eliberată mai târziu, deoarece este lipsită de suport probatoriu admisibil.

Nu pot fi reținute drept temei de admitere a recursului nici argumentele recurentului precum că intimatul nu a încercat nici într-un mod să soluționeze litigiul iscat pe cale amiabilă și nu a înaintat nici o reclamație, dar s-a adresat direct în instanța de judecată, contrar condițiilor contractului, cererea urmând a fi scoasă de pe rol, deoarece în situația creată, la etapa respectivă, nu poate fi pusă în discuție scoaterea cererii de rol, ori aceasta se impune prin derularea anumitor acțiuni procedurale, iar în asemenea circumstanțe scoaterea cererii de pe rol va avea drept consecință o posibilă îngădare accesului liber la justiție.

Alte argumente invocate în recurs nu pot constitui temei de admitere a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs, prin prisma jurisprudenței CEDO și anume cauza Rebaït și alții contra Franței nr.26561/1995, unde Comisia a menționat că „... art. 6 § 1 al Convenției, nu impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul

declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes”, consideră necesar de a respinge și alte argumente invocate în recurs, mai mult că acestea nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată.

Conform art. 96 alin. (1) și (1<sup>1</sup>) CPC instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate la alin. (1) se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost reprezentată în judecată de un avocat.

Prin prisma dispozițiilor citate în speță se constată corectitudinea instanței de apel cu privire la încasarea de la Galla Iurie în beneficiul executiv ÎCS „Business-Investiții pentru Toți” SA cheltuielile de judecată ce constituie taxa de stat pentru examinarea cererii de chemare în judecată în sumă de 4425,16 lei (f. d. 1), suma de 3318,86 lei ce constituie taxa de stat pentru examinarea cererii de apel (f. d. 178) și suma de 2000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

Din considerentele enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

#### d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Gulla Iurie, reprezentat de avocatul Iftodii Eduard.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 10 martie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Întreprinderii cu Capital Străin „Business-Investiții pentru Toți” Societate pe Acțiuni împotriva lui Gulla Iurie cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Ion Druță

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva